

הדרכה הלכתית לעולים להר הבית

לגברים בלבד

נכתב ונערך ע"י

הרב יצחק שפירא והרב יוסף פלאי מחברי הספר 'אל הר המור' בהסכמת הגאון הרב דוב ליאור שליט"א

הקדמה

לזב ולבעל-קרי אסור להיכנס להר הבית. הזיבה היא דבר שאינו מצוי כיום, ובדרך כלל אין צריך לחשוש לה. מי שהייתה לו הפרשה יוצאת דופן או מחלה וחושש מכך - ישאל שאלת חכם. בעל-קרי הוא כל אדם שיצאה ממנו שכבת זרע או הפרשה דומה לה, בין בתשמיש-המיטה ובין בדרך אחרת.

לכן, למעשה: אסור להיכנס להר הבית ללא טבילה כהלכה. דין זה חל על כל אדם שמלאו לו תשע שנים.

הטבילה ע"מ להיטהר בטרם הכניסה להר הבית הינה חיוב מן התורה, שלא כטבילות רגילות של גברים שאינן אלא מנהג. לכן יש להקפיד על כל ההכנות הנדרשות שיפורטו להלן. בכל ספק ושאלה, יש לפנות למורה הוראה.

ההכנות לטבילה

לפני הטבילה צריך לרחוץ את כל גופו במים חמים, לסרק את שערות הראש והזקן, ולהפריד ביד את שערות שאר הגוף. הכנה זו נקראת 'חפיפה'.

את ההכנות לטבילה צריך לעשות בנחת וביישוב הדעת, סמוך לטבילה. כמו כן, לפני הטבילה, צריך הטובל לעיין היטב בכל גופו ולבדוק שאין עליו שום דבר שהוא בגדר חציצה (ראה להלן).

הטובל בשבת יחפוף ביום שישי, ובשבת קודם הטבילה יבדוק היטב את גופו. כמו כן, יש להקפיד על דיני שבת הנוגעים לרחיצה (כמו איסור סחיטה).

דיני החציצה

בטבילה צריך שכל הגוף והשערות יבואו במגע עם המים, ללא כל חציצה.

כל דבר שרוב בני האדם מקפידים עליו ורוצים לסלק אותו בטרם ילכו לאירוע חשוב, או שהטובל עצמו מקפיד עליו, נחשב חציצה.

גם דבר המכסה רק חלק קטן מגוף הטובל או שערותיו נחשב חציצה.

צבע שאין בו ממשות ואינו יכול להסירו - אינו חוצץ.

שאריות אוכל וכדומה הנמצאות בין השיניים - חוצצות. לכן צריך הטובל לנקות היטב את פיו ולצחצח שיניים לפני הטבילה (מומלץ להשתמש בקיסם או חוט דנטלי וכיו"ב).

יש להסיר את הלכלוכים מהעיניים, מהאף ומהאוזניים.

יש לנקות את הציפורניים ומתחתן, בפרט בחלק הציפורן הבולט מבשר האצבע. ציפורניים ארוכות שדעתו לגזוז - צריך לגזוז לפני הטבילה.

אם יש לטובל כינים בשעריו צריך להסיר אותן, ומה שאי אפשר להסיר, ואינו מקפיד עליו - אינו חוצץ.

קשקשים הנמצאים בשיער לאחר חפיפה וסירוק, אינם חוצצים.

גלד שעל הפצע צריך להסיר. אבל אם יש צער בהסרתו, או שזקוק להשאירו לרפואת הפצע - יעשה שאלת חכם.

תחבושת, פלסטר, וכדו' - חוצצים.

קוץ הבולט מן העור - חוצץ ויש להסירו.

קילופי עור, יבלות וכדו' שמפריעים לו - יסירם כפי יכולתו.

סתימה קבועה, כתר וכדו' - אינם חוצצים. 'גשר' ו'פלטה' שניתן להוציאם - חוצצים. סתימה זמנית, עדשות מגע (שאין רגילים להוציאן כל ערב), שיניים תותבות וכדו' - ישאל שאלת חכם.

ראוי להסיר מן הגוף שעונים, צמידים, תכשיטים וכדו' אף אם המים יכולים לחדור תחתם.

מי שנצרך לנקביו - יתפנה לפני הטבילה.

הברכה

לפני הטבילה יש לברך: "ברוך... אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על הטבילה". אמנם, יש לברך רק כאשר הוא מחויב בטבילה בוודאות, כלומר שברור לו שלא טבל מאז נטמא לאחרונה, וכן ברור לו שלא יימנע ממנו לעלות להר.

רצוי לטבול פעם ראשונה, אחר כך לברך, ואז לטבול פעם נוספת. בשעת הברכה, יישאר בתוך המים כשהוא מכוסה עד צווארו, יחבק

בידיו את גופו (כדי לחצוץ בין הלב לערווה), יכסה את ראשו ואז יברך.

אפשרות נוספת היא לטבול פעם ראשונה, לצאת לחדר החיצוני (שבדרך כלל האנשים נמצאים בו כשהם לבושים), לכסות את הראש ואת מקום הערווה, לברך שם ומיד לחזור ולטבול פעם שניה, וכך מומלץ לעשות כאשר המקווה נמצא באותו החדר שבו המקלחות (כיוון שבמקרה כזה יש אוסרים לברך במקווה).

הטבילה

צריך לוודא שהמקווה כשר לטבילה דאורייתא, מפני שישנם מקוואות גברים שהמים שבהם שאובים והם כשרים רק ל"טבילת עזרא".

אין לטבול במקווה כשהוא בתהליך של ריקון (מפני שהמים אינם מכונסים אלא 'זוחלים').

במקוואות עם פילטר, יש מקפידים שלא לטבול כאשר הפילטר פועל.

בעת הטבילה, אין לסגור את הפה ואת העיניים בחזקה, וגם לא לפתחם יותר מדי, אלא בצורה רפויה.

הטובל אינו חייב להרים רגליו מן הרצפה.

הטובל צריך לוודא שהמים מגיעים לכל מקום בגופו ובשערותיו. לכן, יש להרחיק מעט את הידיים מן הגוף ולפסק מעט את הרגליים.

רצוי שישמין הטובל את הטבילה לעלייה להר ככל האפשר.

'טבול יום' מותר בהר הבית, לכן אין צורך לטבול ביום הקודם. אמנם יש מחמירים בזה וטובלים יום קודם (וטובלים פעם נוספת למחרת, שמא נטמאו בלילה, ויברכו רק על הטבילה ביום הראשון).

ראוי שמי שנטהר בפעם הראשונה לצורך עלייה להר הבית, יתייעץ בעניין עם תלמיד חכם בעל ניסיון.

לאחר הטבילה

לכתחילה, לא יתרחץ אחר הטבילה.

לאחר הטבילה יש להקפיד במיוחד שלא לבוא לידי חימום וחיכוך במקום הערווה.

אם לאחר הטבילה הטיל מים והיה להם מראה יוצא דופן (מים עכורים או חלוקים) - ישאל שאלת חכם, אך אין צורך להסתכל בשעת הטלת מים.

הלכות מורא מקדש

מצוות עשה לירא מן המקדש אפילו כשהוא חרב, ולכן העלייה להר הבית צריכה להיעשות מתוך כובד ראש ומורא מקדש שנאמר: "ומקדשי תיראו".

"לא מן המקדש אתה ירא, אלא ממני שציווה על יראתו".

מותר להיכנס להר הבית רק לצורך מצווה (כגון: תפילה) ולא לצורכי חולין או לשם קיצור דרך וכדו' (אך אם נכנס להתפלל, מצווה לצאת מצד אחר).

כל דיני כבוד בית-הכנסת נוהגים בהר הבית ביתר-שאת.

אסור להיכנס להר הבית בנעלי עור, והמחמיר שלא להיכנס בכל נעליים קשיחות תבוא עליו ברכה (כמו ביום הכיפורים).

בחליצת הנעליים יש לחלוץ תחילה את נעל ימין (ולא את שמאל כנהוג בדרך כלל), כיוון שזו חליצה של מצווה.

הנכנס יחף, רגליו צריכות להיות נקיות.

אסור להיכנס להר הבית עם ארנק בידו, או כשהוא חגור בחגורה שיש בה ארנק (פאוץ'), אך מותר להיכנס בארנק מכוסה. אין להיכנס להר הבית עם תרמיל.

אסור להיכנס להר הבית כשהוא לבוש רק בגופייה או בבגד אחר המיועד לספוג את הזיעה, כשאין עליו בגד נוסף. יש להקפיד על לבוש הולם ומכובד.

אסור לירוק בהר הבית.

אין לדבר דיבורי רשות בהר הבית, ולכן רצוי שלא להיכנס עם מכשיר טלפון נייד וכדו' ולפחות יש לכבותו לפני הכניסה.

"הנכנס להר הבית, נכנס דרך ימין ומקיף ויוצא דרך שמאל".

להרחבה, מומלץ לעיין בספר 'אל הר המור'.

תודה לרב חיים ירוחם סמוטריץ' שסייע בידינו בעיון ההלכות.

את דיני הקריעה על ראיית מקום המקדש בימינו, ניתן למצוא בספר 'פניני הלכה - ליקוטים בענייני העם והארץ' ט, יב-יד.

הר הבית פתוח ליהודים

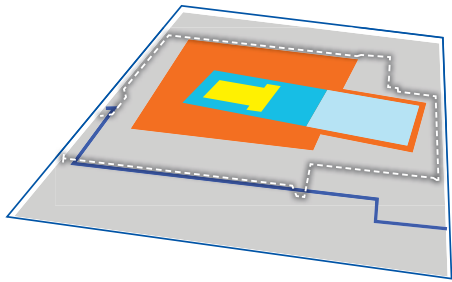
בימים א-ה 7:30-10:00 בבוקר

בצהריים 12:30-13:30

בשעות קיץ: 7:30-11:00 בבוקר

בצהריים 13:30-14:30

זיהוי מקום המקדש

מקרא למפה שבגב הגיליון

מקום המקדש (צהוב)
והעזרה (תכלת)

אסורים כיום בכניסה מכיוון שאנו טמאי מת [איסור כרת!] (רמב"ם ביאת מקדש ג, יב. אנשי כוחות הביטחון יעשו שאלת חכם).

החיל (כתום - מיקום משוער)
ועזרת הנשים (תורכיז)

אסורים בכניסה לטמא מת (רמב"ם ביאת מקדש ג, ה-ו).

הר הבית (אפור)

אסור בכניסה לטמא בטומאה הנגרמת מהפרשות היוצאות מן הגוף, כגון: בעל קרי ונדה.

מותר בכניסה לטמא מת: "אפילו המת עצמו - מותר להיכנס להר הבית" (רמב"ם ביאת מקדש ג, ד).

קדושות אלו לא בטלו גם לאחר החורבן והן קיימות גם היום (עיין משפט כהן, סי' צו).

יש לשמור על מרחק של 12 מטר מהרמה. בצד מזרח כדאי ללכת רק בשביל הצמוד לחומת ההר המזרחית. הקו הכחול בדרום מסמן את האזור המותר בכניסה ע"פ הרב יצחק שילת ('תחומין' ז' עמ' 489).

עלה נעלה!

אורי יהודה הכהן אריאל
שר הבינוי

כ"כהן הדיוט", מצטרף אני לקריאתם של מורינו ורבותינו שליט"א לכל מי שרבותיו מתירים לעלות בטהרה למקומות מותרים בהר הקודש - קום ועלה!

באוזנינו מהדהדת עדיין הקריאה משנת תשכ"ז - "הר הבית בידינו". זכות נתן לנו בורא עולם ש"בידינו" לפעול ולעשות כדי שהר הבית יישאר בריבונות ישראל. חובה עליו דווקא בשעה זו לקום ולפעול, ו"בלב אמיץ בעזרת ה' - עלה נעלה!".

הלבנון

לתגובות: afsh@shores.org.il
עיצוב: יצחק למפרט 054-8046613

לצפייה בגיליונות הקודמים:

יוצא לאור בשיתוף:

אגודת 'אל הר המור' - עליה להר הקודש בטהרה ע"פ ההלכה
לשיעורים והדרכות:
elhamor@gmail.com 052-4295164

